

Sygnatura akt I C 1829/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Marek Dziwiński

Protokolant: Agnieszka Hadała

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 marca 2016 r. w K.

sprawy z powództwa J. M.

przeciwko (...) Zakładowi (...) na (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I zasądza od strony pozwanej (...) Zakładu (...) na (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. M. tytułem zwaloryzowanej renty dożywotniej za okres od października 2012r. do września 2015r. kwotę 6.426,29 zł (sześć tysięcy czterysta dwadzieścia sześć złotych i dwadzieścia dziewięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17.03.2016r. do dnia zapłaty i podwyższa począwszy od czwartego kwartału 2015r. dożywotnią rentę przyznaną w dniu 11.03.1972r. z kwoty 663,00 zł przed denominacją do kwoty 713,52 zł płatnej kwartalnie z góry do 15-ego dnia pierwszego miesiąca każdego kwartału z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia następnego po upływie terminu do zapłaty poszczególnych rat nie wcześniej jednak niż od dnia 17.03.2016r.;

II dalej idące powództwo oddala;

III zasądza od strony pozwanej (...) Zakładu (...) na (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. M. kwotę 833,17 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV nakazuje stronie pozwanej (...) Zakładowi (...) na (...) S.A. z siedzibą w W. aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze kwotę 465,00 zł tytułem części opłaty, od uiszczenia której powód był zwolniony, zaś pozostałe koszty w zakresie opłaty zalicza na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt **I C 1829/15**

UZASADNIENIE

Powód J. M. wniósł o zasądzenie od strony pozwanej (...) Zakładu (...) na (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 9.785,84 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1.08.2015r. do dnia zapłaty oraz kwot po 998,83 zł tytułem renty płatnej z góry kwartalnie począwszy od 1.10.2015r. wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia płatności w terminie. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swoje stanowisko powód podał, że w dniu 17 stycznia 1971r. doszło do nieszczęśliwego wypadku, w następstwie którego doznał urazu oka, co spowodowało u niego trwałe inwalidztwo. Powód podał dalej, że objęty był wówczas ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków i została mu przyznana dożywotnia renta w kwocie 663,00 zł płatnej kwartalnie. Podał, że renta ta była płatna przez dłuższy czas lecz po kilku latach pozwany wstrzymał jej płatność bez podania przyczyny a na początku 2015 roku dokonano aktualizacji renty i skapitalizowano ją za trzy lata wstecz, wypłacając za ten okres 1840,00 i wypłacając kwartalnie po 150,00 zł począwszy od III kwartału 2015 roku. Zdaniem powoda, po waloryzacji świadczenia, powinien otrzymywać kwartalnie 998,82 zł. Powód podał dalej, że nie

wyraził zgody na propozycje strony pozwanej podwyższenia świadczenia do kwoty 381,00 zł kwartalnie i przedstawił własny sposób waloryzacji świadczenia. Powód podniósł, iż w 1972r., kiedy zostało przyznane świadczenie, przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło 2.509,00 zł i przyznana kwota miesięcznego świadczenia w wysokości 221,00 zł stanowiła 8,8% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Powód podał, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło w latach 2012, 2013 i 2014 odpowiednio 3.521,67 zł, 3.650,06 zł, 3.783,46 zł a 8,8% odpowiadało kwotom 309,90 zł, 321,20 zł, 332,94 zł. Powód domagając się skapitalizowanej renty za okres 3 miesiące 2012 roku, 12 miesięcy 2013 i 2014 roku i 9 miesięcy 2015 roku wyliczył tę należność na 111.775,84 zł, od której należało odjąć otrzymane od pozwanego kwoty łącznie 1840,00 zł oraz kwotę 150,00 zł za III kwartał 2015 roku, co dawało za okres trzech lat wstecz kwotę 9.785,84 zł. Przyjmując średnie miesięczne wynagrodzenie w 2015 roku na kwotę 3.783,46 zł (dane z 2014r.), to zdaniem powoda, powinien otrzymywać kwartalnie 998,82 zł.

Strona pozwana (...) Zakład (...) na (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko strona pozwana przyznała, że jej poprzednik prawny przyznał powodowi z dniem 1 lutego 1971r. rentę w wysokości 663,00 zł kwartalnie z tytułu wypadku zaistniałego w dniu 17 stycznia 1971r. na podstawie umowy ubezpieczenia NW młodzieży szkolnej zawartej pomiędzy (...) a Technikum (...) w S.. Strona pozwana zaznaczyła dalej, że zwaloryzowała dobrowolnie świadczenie rentowe do kwoty 150,00 zł kwartalnie (50,00 zł miesięcznie). Strona powodowa podniosła, że pozwany nie ponosi winy za skutki inflacji i nie powinien ponosić odpowiedzialności za skutki deprecjacji pieniądza ponad miarę. Strona pozwana przedstawiła własny sposób waloryzacji wyliczając, że przy ustalonym mnożniku i przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w 1971 i 2012 roku wyliczona kwota świadczenia to 985 zł, przy czym skutki inflacji powinny być rozłożone po połowie i maksymalnie powodowi przysługiwałaby kwota 492,00 zł kwartalnie (164,00 zł miesięcznie). Strona powodowa uważała jednak, że dotychczas przeliczona kwota świadczenia rentowego spełnia warunki sprawiedliwej waloryzacji w rozumieniu przepisu art. 358¹ § 3 k.c.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. M., będąc uczniem Technikum (...) w S., uległ w dniu 17 stycznia 1971r. wypadkowi co spowodowało u niego inwalidztwo. Na podstawie umowy ubezpieczenia NW młodzieży szkolnej poprzednik prawny strony pozwanej – (...) Zakład (...), przyznał 11 marca 1972r. powodowi dożywotnią rentę kwartalną w kwocie 663,00 zł począwszy od 1 lutego 1971r.

Po pewnym czasie strona powodowa, będąc następcą prawnym (...) Zakładu (...), zaprzestała wypłacać powodowi tego świadczenia. W 2015 roku strona pozwana wypłaciła powodowi zwaloryzowane świadczenie i za okres od października do grudnia 2012 roku, za 2013 rok, za 2014 rok i 6 miesięcy 2015 roku łącznie kwotę 1840,00 zł, ustalając świadczenie od III kwartału 2015 roku w wysokości 150,00 zł miesięcznie i wypłaciła za ten ostatni okres tę kwotę.

/okoliczności bezsporne/

Sąd zważył co następuje:

Ustaleń powyższych sąd dokonał na podstawie okoliczności, które były bezsporne pomiędzy stronami.

Powód domagał się waloryzacji świadczenia w postaci renty dożywotniej, którego podstawę stanowi przepis art. 358¹ § 3 k.c. Stanowi on, że w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współżycia społecznego, zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie. Niewątpliwie od czasu ustalenia renty dla powoda w 1972 roku, wystąpiły do chwili obecnej procesy inflacyjne, zwłaszcza w latach 70 – tych i 80 – tych ubiegłego wieku, a w 1995 roku doszło do denominacji złotego. Wszystkie powyższe okoliczności wskazują na wystąpienie

sytuacji opisanych wyżej wskazanym przepisem, zresztą strona pozwana sama dokonała w 2015 roku waloryzacji świadczenia do kwoty po 150,00 zł kwartalnie.

Obie strony przedstawiły propozycje wyboru metody waloryzacji świadczenia, które w zasadzie niewiele różnią się od siebie i zmierzają do podobnych wyliczeń. Oba odwołują się do stopnia w jakim przyznane w 1972 roku świadczenie odnosiło się do średniego miesięcznego wynagrodzenia z tego czasu. Z założenia wyliczenia te są trafne, z tym że nie można się zgodzić ze stanowiskiem strony pozwanej, by przy rozważaniu interesu stron, dzielić wyliczone świadczenie na pół, w ramach „obciążenia stron w równym stopniu skutkami inflacji”. Metoda taka zdaje się mieć uzasadnienie, gdy w toku trwania określonego stosunku prawnego, dochodzi bądź dochodziło na skutek procesów inflacyjnych, do zakłócenia ekwiwalentności świadczeń stron. Takim klasycznym przykładem owego zachwiania świadczeń stron były umowy polis posagowych, gdzie opłacane składki przez zobowiązanego, traciły w ciągu trwania umowy na wartości i stanowiły znikomy procent tego czego mógł się spodziewać ubezpieczyciel, gdyby nie wystąpiła inflacja.

W niniejszej sprawie taka sytuacja nie wystąpiła. Powód otrzymał dożywotnie świadczenie w 1972 roku i należna składka ubezpieczeniowa z tytułu umowy NW młodzieży szkolnej wpłynęła do ubezpieczyciela przed datą wypłaty świadczenia. Trudno więc, przy waloryzowaniu należnego powodowi świadczenia, obciążać go skutkami inflacji przez dzielenie na połowę wyliczonego świadczenia.

Jeśli chodzi o metodę waloryzacji świadczenia, to przyjęto jako łatwiejszy, sposób wyliczenia przedstawiony przez powoda (metoda zaprezentowana przez stronę pozwaną prowadzi do podobnych wyników). Średnie miesięczne wynagrodzenie w 1972 roku, kiedy to ustalono rentę dla powoda, wynosiło 2.509,00 zł. Powodowi przyznano świadczenie wypłacane kwartalnie i jego wysokość wynosiła 663,00 zł, przy rozbiciu na miesiące dawało to 221,00 zł, co stanowiło 8,8% miesięcznego wynagrodzenia. Przyznając powodowi zwaloryzowane świadczenie, należało zdaniem sądu zachować te proporcje. Odnosi się to zarówno do kwoty skapitalizowanej renty za okres począwszy od października 2012r. do września 2015r., przy uwzględnieniu dokonanych wypłat przez stronę pozwaną, jak również do rat bieżących. Powód wskazał właściwe wysokości miesięcznych wynagrodzeń w poszczególnych latach począwszy od 2012 roku. Były to dane publikowane przez GUS. Należy jednak zauważyć, że w chwili ustalania renty w 1972 roku wynagrodzenia pracownicze wypłacane były w pełnej wysokości a wskutek zmiany systemu podatkowego i ubezpieczeń zdrowotnych wynagrodzenia pracownicze obecnie zostały obciążone zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych i składką na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, a jednocześnie podlegały tzw. ubruttowieniu. Dla zachowania zatem prawidłowości wyliczenia należnej powodowi waloryzacji renty, należy porównać procent przeciętnego wynagrodzenia z daty przyznania renty do procentu aktualnego przeciętnego wynagrodzenia w kwotach netto (patrz. wyrok SN z 23.11.2010 – I PK 47/10).

Tak więc, przy przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w 2012 roku w kwocie 3.521,67 zł wynagrodzenie to w kwocie netto wynosiło 2.520,35 zł. Przeciętnie to miesięczne wynagrodzenie w kwocie netto odpowiada 71,57 % wynagrodzenia brutto. Przy przyjęciu 8,8% jakiemu powinno odpowiadać zwaloryzowane świadczenie, dawało to kwotę 221,79 zł miesięcznie. Przy wynagrodzeniu brutto za 2013 rok w wysokości 3.650,06 zł kwota netto to 2.610,17, co dawało zwaloryzowaną rentę w wysokości 229,69 zł miesięcznie. Przy wynagrodzeniu w 2014 roku wynoszącym 3.783,46 zł, kwota netto to 2.702,72 zł, co dawało zwaloryzowaną rentę w wysokości 237,84 zł miesięcznie. Za 2015 rok przyjęto taką samą wysokość tego świadczenia.

Tak więc, przy żądaniu skapitalizowanej zwaloryzowanej renty za okres od października 2012 roku do września 2015 roku, powodowi należałaby się kwota 8.416,29 zł (za 3 miesiące 2012 roku – 665,37 zł, za 2013 rok – 2.756,28 zł, za 2014 rok – 2.854,08 zł, za 9 miesięcy 2015 roku 2.140,56 zł). Skoro powód otrzymał za ten czas zwaloryzowane świadczenie w wysokości 1.990,00 zł (1.840,00 zł i 150,00 zł za III kwartał) do zapłaty za ten okres pozostawała kwota 6.426,29 zł i taka kwotę zasądono od strony pozwanej na rzecz powoda z tytułu skapitalizowanej renty za okres dochodzony pozwem. Nie ulega wątpliwości, że wyrok waloryzujący świadczenie ma charakter konstytutywny, ponieważ na nowo określa świadczenie, jakie powinna spełnić strona pozwana, zatem odsetki od zwaloryzowanego świadczenia pieniężnego przysługują nie wcześniej niż od daty wyroku uwzględniającego powództwo (patrz. wyrok SN

z 23 stycznia 1998 r., II CKU 129/97, Prok. I Pr. 1998/7-8/31). Powyższe przesadziło, że odsetki od powyższej kwoty zasądzono od dnia następnego od wydania wyroku oddalając dalej idące powództwo w tej kwestii.

Jeżeli chodzi o raty zwaloryzowanej renty na przyszłość począwszy od października 2015 roku, to przy jej obliczeniu kierowano się tymi samymi zasadami co przy obliczaniu renty skapitalizowanej. Skoro 8,8% aktualnej przeciętnej pensji (dane za 2014 rok) odpowiada 237,84 zł, to zachowując zasadę kwartalnego świadczenia, należało podwyższyć rentę z kwoty 663,00 zł przed denominacją do kwoty 713,52 zł płatnej kwartalnie z góry do 15 dnia pierwszego miesiąca każdego kwartału z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia następnego po upływie terminu do zapłaty poszczególnych rat, począwszy od IV kwartału 2015 roku. Zasady wypłaty renty zachowano z pierwotnego zobowiązania strony pozwanej. Mając na uwadze konstytutywny charakter orzeczenia, mimo że renta za dwa kwartały była już wymagalna, ale zasądzenie tego świadczenia w nowej wysokości powodowało, że odsetki powinny być – podobnie jak w wypadku świadczenia należnego wcześniej – zasądzone od dnia następnego od dnia wyroku.

Powyższe przesadziło o oddaleniu powództwa w pozostałym zakresie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie przepisu art. 100 k.p.c. rozdzielając je stosunkowo. Powód wygrał sprawę w 67% a przegrał w 33%. Odwrotne proporcje dotyczyły strony pozwanej. Na koszty poniesione przez powoda składały się: wynagrodzenie pełnomocnika – 2.400,00 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł. Koszty strony pozwanej to wynagrodzenie pełnomocnika – 2.400,00 zł. Przy rozliczeniu kosztów według wskazanych wyżej zasad, zasądzono od strony pozwanej na rzecz powoda z tego tytułu kwotę 833,17 zł.

Powód był zwolniony od kosztów sądowych, dlatego na podstawie przepisu art. 113 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz 1025 ze zm.) stronę pozwana obciążono częścią opłaty, w zakresie w którym przegrała sprawę, a w pozostałym koszty te zaliczono na rachunek Skarbu Państwa.